

Tabela 1. Wnioski i rekomendacje – ekosystem innowacji

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji ¹	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
1.	<ul style="list-style-type: none"> Poziom znajomości systemu wsparcia podmiotów w ramach RIS3 WZ wśród beneficjentów i nieskutecznych wnioskodawców RPO WZ UE, jak 2014-2020 jest nierównomierny. Najbardziej ocenianym elementem wsparcia jest jego dostosowanie (w kontekście alokacji) do potrzeb podmiotów ubiegających się o dofinansowanie. [str. 23-24] 	<p>Podniesienie jakości oraz zakresu działań informacyjnych dotyczących dostępnych możliwości wspierania przedsiębiorstw w ramach oferowanych funduszy UE, jak również oferty instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek badawczo-naukowych działających w województwie zachodniopomorskim.</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie poziomu zaangażowania zachodniopomorskich przedsiębiorstw w procesy pozyskiwania funduszy oferowanych na rozwój działalności innowacyjnej w ramach RPO WZ. 	<p>IZ RPO WZ IOB Jednostki badawczo-naukowe Komercyjne podmioty doradcze</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie zaangażowania i wykorzystanie potencjału Centrum Inicjatyw Gospodarczych jako podmiotu konsolidującego w województwie zachodniopomorskim działania informacyjno-promocyjne dotyczące rozwoju gospodarczego, współpracy naukowo-gospodarczej oraz regionalnych inteligentnych specjalizacji. Dokonanie przeglądu działań informacyjnych dotychczas podejmowanych przez różnego rodzaju podmioty regionalnego systemu innowacji. Zaangażowanie w procesy informacyjne podmiotów komercyjnych oraz szersze 	<p>programowa operacyjna</p>	<p>III kwartał 2021</p>	<p>Informacja i promocja</p>	<p>RPO WZ 2014-2020</p>	<p>UMWZ</p>

¹ Każdej rekomendacji można przyznać jedną z następujących klas:

- **rekomendacja horyzontalna** – dotycząca realizacji polityki spójności, wykraczająca poza jeden program operacyjny,
- **rekomendacja programowa** – dotycząca tylko jednego programu operacyjnego,
- **rekomendacja pozasystemowa (zewnętrzna)** – dotycząca instytucji lub obszarów zlokalizowanych poza systemem realizacji polityki spójności.

W ramach klas: horyzontalnej i programowej wyróżnia się podklasy:

- **rekomendacja operacyjna** – dotyczy kwestii wdrożeniowych programu (-ów) oraz usprawnień w tym zakresie,
- **rekomendacja strategiczna** – dotyczy strategicznych kwestii w obszarze realizacji programu lub całej polityki spójności.

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji ¹	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
				<p>wykorzystanie narzędzi komunikacji internetowej (w tym mediów społecznościowych).</p> <ul style="list-style-type: none"> • U uruchomienie stale utrzymywanej i aktualizowanej przez UM WZ bazy jednostek wsparcia przedsiębiorstw, w tym uczelni i jednostek B+R oraz ich aktualnej oferty prezentowanej także w powiązaniu z konkretnymi RSI i bezpośrednią informacją o oferowanych formach wsparcia z przekierowaniem do konkretnych aktualnych konkursów, ofert itp. • Wykorzystanie potencjału zarejestrowanych użytkowników ww. bazy jako grupy docelowej informacji wysyłanych w postaci newsletterów. • Wykorzystanie potencjału organizacji branżowych działających na terenie województwa zachodniopomorskiego do upowszechniania informacji na temat regionalnej oferty wsparcia działalności innowacyjnej 					

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji ¹	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
przedsiębiorstw.									
2.	<ul style="list-style-type: none"> Potrzeby i oczekiwania zachodniopomorskich przedsiębiorstw w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej są powiązane z jakością kapitału ludzkiego. Rzutuje to zarówno na dostępność kadry o kwalifikacjach adekwatnych do potrzeb przedsiębiorstw, jak i możliwość rozwoju działalności badawczo-rozwojowej. [str. 18-19] 	<p>Diagnoza zapotrzebowania wśród zachodniopomorskich przedsiębiorców na: zawody i kompetencje przyszłości, w tym, w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych; rodzaj i zakres prac badawczo-rozwojowych; o powiązana z rekomendacjami dla regionalnego systemu edukacji, szkolnictwa zawodowego oraz szkolnictwa wyższego.</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie poziomu zaangażowania zachodniopomorskich przedsiębiorstw w procesy pozyskiwania funduszy oferowanych na rozwój działalności innowacyjnej w ramach RPO WZ. 	<p>Szkoły i uczelnie (zarówno publiczne, jak i niepubliczne)</p> <p>Publiczne służby zatrudnienia</p> <p>Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie metodyki oraz realizacja we współpracy z instytucją badawczą z regionu cyklicznego badania diagnozującego (na bazie innych danych niż pochodzące ze statystyki publicznej) zapotrzebowanie przedsiębiorstw na zawody i kompetencje przyszłości. Wyniki badania umożliwiłyby uczelniom dostosowywanie oferty kształcenia do potrzeb regionalnej gospodarki, z kolei dla instytucji odpowiedzialnych za dystrybucję funduszy UE mogłyby stanowić punkt odniesienia oceny projektów związanych z rozwojem kapitału ludzkiego w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE. Realizacja poprzedzającej badanie dyskusji panelowej ekspertów dotyczącej zakresu badania oraz narzędzia diagnozującego. 	programowa operacyjna	III kwartał 2021	Edukacja Rynek pracy	RPO WZ 2014-2020	UMWZ
3.	<ul style="list-style-type: none"> Podstawowym trendem, z jakim będą się musiały zmierzyć innowacji w kierunku 	<p>Jednostki badawczo-</p>	<p>Jednostki badawczo-</p>	<ul style="list-style-type: none"> Określenie grupy docelowej wsparcia transformacji w 	programowa operacyjna	III kwartał 2022	Innowacyjność oraz badania	RPO WZ 2014-2020	UMWZ

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji ¹	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
	<p>zmierzyć firmy umożliwiającym redefinicję z regionalnych dotychczasowych modeli inteligentnych biznesowych przedsiębiorstw w specjalizacji jest kierunku Przemysłu 4.0. sprostanie wymogom</p> <p>transformacji w kierunku Rozwój regionalnej oferty przemysłu 4.0 czyli wsparcia tego rodzaju procesów integracji inteligentnych (m.in. dostęp do informacji oraz maszyn, systemów oraz źródeł finansowania) wprowadzanie zmian w uwzględniającej regionalne procesach produkcyjnych uwarunkowania gospodarcze, w w celu zwiększenia tym strukturę branżową wydajności. Wiąże się z (znaczenie gospodarki morskiej, tym również szersze w tym przemyśle stoczniowego) wykorzystanie oraz wielkością technologii przedsiębiorstw (dominacja informacyjnych do mikroprzedsiębiorstw), jak zarządzania procesami. również faktyczne predyspozycje [str. 48, 90-91]</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie poziomu zaangażowania zachodniopomorskich przedsiębiorstw w procesy pozyskiwania funduszy na projekty z zakresu transformacji w kierunku przemysłu 4.0 oraz wykorzystania technologii informacyjnych do zarządzania procesami. 	<p>naukowe IOB Podmioty prywatne</p>	<p>kierunku Przemysłu 4.0, czyli zidentyfikowanie predystynowanych podmiotów lub branż/sektorów do implementacji procesów transformacji w kierunku Przemysłu 4.0</p> <ul style="list-style-type: none"> Uruchomienie dedykowanych programów finansowania działań z zakresu transformacji w kierunku Przemysłu 4.0 (np. dedykowane konkursy i narzędzia finansowe na opracowanie i wdrożenie do działalności biznesowej systemów ICT), Upowszechnianie katalogu dobrych praktyk ze wskazaniem możliwych źródeł finansowania działań oraz ofertą regionalnych jednostek badawczo-naukowych. 			<p>i rozwój Technologie informacyjno-komunikacyjne Informacja i promocja</p>			
4.	<ul style="list-style-type: none"> Poziom innowacyjności przedsiębiorstw z województwa 	<p>Kontynuowanie działań na rzecz z upowszechnienia innowacyjnego podejścia w działalności</p>	<p>IZ RPO WZ Jednostki badawczo-</p>	<p>Wdrożenie rekomendacji 3 z badania ewaluacyjnego Ewaluacja mid-term</p>	<p>Programowa operacyjna</p>	<p>IV kwartał 2020</p>	<p>Innowacyjność oraz badania i rozwój</p>	<p>RPO WZ 2014-2020</p>	<p>UMWZ</p>

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji ¹	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
	zachodniopomorskiego przedsięwzięcia z województwa mierzonego odsetkiem zachodniopomorskiego oraz przedsiębiorstw stymulowania współpracy innowacyjnych bądź pomiędzy uczestnikami aktywnych innowacyjnie regionalnego ekosystemu jest nieco niższy od innowacji. średniej ogólnopolskiej. Oczekiwane efekty: Można przy tym potwierdzić, iż rozdrobniona struktura wielkościowa przedsiębiorstw w regionie sprawia, iż większość z nich nie jest w stanie samodzielnie prowadzić inwestycji proinnowacyjnych, szczególnie tych obciążonych wysokim ryzykiem. W tej sytuacji szczególnego znaczenia nabiera aspekt związany z gotowością do kooperacji. [str. 97-99]	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw z województwa zachodniopomorskiego. Zwiększenie zaangażowania przedsiębiorstw we współpracę z podmiotami regionalnego ekosystemu innowacji. Zwiększenie efektywności interwencji w ramach RPO w zakresie wspierania innowacyjnego rozwoju przedsiębiorstw z województwa zachodniopomorskiego. 	naukowe IOB	dotycząca postępu rzeczowego RPO WZ 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródrokresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania. odnoszącej się do możliwości tworzenia partnerstw naukowo-przemysłowych zawieranych wyłącznie pomiędzy przedsiębiorstwami, <ul style="list-style-type: none"> Unowocześnienie formy komunikacji z przedsiębiorstwami w zakresie informowania o dostępnej dla nich ofercie wsparcia w zakresie rozwoju innowacji (m.in. poprzez wykorzystanie mediów społecznościowych – por. rekomendacja 1); Przeprowadzenie wewnętrznej kampanii informacyjnej mającej na celu odejście od postrzegania innowacji jako działania zarezerwowanego jedynie dla przedsiębiorstw zaawansowanych technologicznie czy działających w określonych branżach. Wdrożenie systemowego 					

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji ¹	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
				<p>rozwiązania mającego na celu identyfikację firm o potencjalnie innowacyjnym, proaktywne dotarcie do nich z ofertą doradczą obejmującą przygotowanie i realizację działań innowacyjnych, objęcie ich systematycznym wsparciem doradców ds. innowacji, prowadzącym do działalności innowacyjnej, realizacji projektów B+R+I o wyższej jakości i użyteczności z perspektywy rozwoju konkurencyjnego przedsiębiorstwa,</p> <ul style="list-style-type: none"> Zainicjowanie działalności regionalnych doradców ds. innowacji (brokerów innowacji) – rozwiązanie systemowe zwiększające innowacyjność przedsiębiorstw i realizowanych projektów, poziom współpracy naukowo-gospodarczej i wymianę wiedzy pomiędzy podmiotami regionalnego systemu innowacji. 					
5.	<ul style="list-style-type: none"> Aktualnie można zaobserwować zmiany w RIS3 WZ koncepcji poczwórnej podejściu do kreowania helisy, w tym również do części systemów innowacji i dotyczącej systemu przesunięcie akcentu z monitorowania. 	Rekomenduje się włączenie do koncepcji poczwórnej RIS3 WZ również do części systemów innowacji i dotyczącej systemu przesunięcie akcentu z monitorowania.	Samorząd województwa IZ RPO WZ	<ul style="list-style-type: none"> Aktualizacja zapisów programowych RIS3 WZ oraz RPO WZ w zakresie sposobu włączenia koncepcji poczwórnej helisy 	programowa strategiczna	III kwartał 2021	Rozwój regionalny i lokalny	RPO WZ 2014-2020	UMWZ

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji ¹	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
	<p>modelu potrójnej helisy na rzecz włączenia społeczeństwa obywatelskiego (model poczwórnej helisy). Wynika to z dokonujących się zmian społecznych, takich jak starzenie się społeczeństwa, nowy rodzaj konsumpcji, migracje społeczne, nowe zjawiska w handlu (np. fair trade), wyzwania zmian klimatu, ochrona środowiska i naturalnych zasobów czy ostatnio zagrożenia epidemiologiczne. [str. 41, 144-146, 221, 284]</p> <ul style="list-style-type: none"> Dotychczasowe zapisy RIS3 WZ nie zawierają odniesień do sposobu zastosowania koncepcji poczwórnej helisy. Brak jest odniesień m.in. do społeczeństwa obywatelskiego. [str. 146] 	<p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie poziomu partycypacji społecznej w zakresie tworzenia, monitorowania i ewaluacji dokumentów programowych województwa. Zwiększenie poziomu akceptacji społecznej dokumentów programowych. Zwiększenie trafności udzielanego wsparcia do potrzeb społeczno-gospodarczych regionu. 		<p>(schematy włączania społeczeństwa obywatelskiego) na poszczególnych etapach projektowania (np. formułowanie priorytetów), wdrażania i ewaluacji tych dokumentów.</p> <ul style="list-style-type: none"> Uwzględnienie w systemie innowacji możliwości uzyskania wsparcia na przedsięwzięcia odpowiadające na szeroko zdefiniowane potrzeby społeczne (w tym także innowacji nietechnologicznych²). Wykorzystanie istniejących struktur (np. Komitet Monitorujący RPO WZ, Regionalna Rada ds. Innowacji i Nowoczesnych Technologii) do zapewnienia mechanizmu odpowiednio szybkiego reagowania na aktualną sytuację społeczno-gospodarczą i potrzeby społeczeństwa. Przeniesienie dobrych 					

² Innowacje nietechnologiczne odgrywają często nie mniejsze znaczenie niż innowacje technologiczne. Szczególnie uzasadnione może być udzielanie wsparcia dla projektów łączących obydwa typy innowacji. M.in. za OECD science, technology and industry scoreboard, OECD 2009.

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji ¹	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
	<ul style="list-style-type: none"> W oparciu o analizy wypowiedzi ekspertów uczestniczących w grupie delfickiej, można stwierdzić że konsultacje ze społeczeństwem są niedostateczne oraz brak jest efektywnie funkcjonujących gremiów konsultacyjnych. Obecne działania są bardzo wybiórcze. [panel ekspertów, grupa delficka] 			<p>praktyk związanych ze wsparciem przez NCBiR tzw. platform akceleracyjnych (np. wsparcie tworzenia rozwiązań w odpowiedzi na zgłaszane problemy społeczne). Implementacja tych praktyk na poziomie regionalnym w zakresie zarówno RIS3 WZ oraz RPO WZ).</p>					
6.	<ul style="list-style-type: none"> Analiza danych statystycznych z wykorzystaniem wskaźnika koncentracji oraz dynamiki m.in. dla liczby przedsiębiorstw, zatrudnienia czy też wskaźników B+R względnie znaczenie sektorów turystyki (zakwaterowanie i rekreacji oraz nowoczesnych usług dla biznesu w regionie. [str. 73-81] Należy pamiętać jednak, że te obszary były 	<p>Uruchomienie procesu z przedsiębiorczego odkrywania zgodnie z procedurą opisaną w RIS3 WZ, z szerokim zaangażowaniem interesariuszy, celem weryfikacji pod kątem modyfikacji i aktualizacji przedsiębiorstw, modyfikacji i aktualizacji zatrudnienia czy też dotychczasowego zestawienia wskaźników inteligentnych względnie duże regionu.</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Weryfikacja aktualnego zestawienia inteligentnych specjalizacji. Ewentualne modyfikacje zestawienia na potrzeby bardziej efektywnego i trafnego wsparcia w odniesieniu do specyfiki 	<p>Komórka organizacyjna UMWZ odpowiedzialna za wdrażanie systemu inteligentnych specjalizacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja procesu przedsiębiorczego odkrywania w ramach zasobów własnych lub też z pomocą zewnętrznego wykonawcy. W tym procesie warto nawiązać bezpośrednią współpracę z GUS o stałym charakterze (uregulowana umową na okresowe / coroczne raporty przygotowane przez GUS). Wyniki procesu przedsiębiorczego odkrywania powinny być przedstawiane i dyskutowane w trakcie spotkań, konferencji czy też w ramach prac grup 	<p>programowa strategiczna</p>	<p>III-IV kwartał 2020</p>	<p>Rozwój regionalny i lokalny</p>	<p>RPO WZ 2014-2020</p>	<p>UMWZ</p>

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji ¹	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
	<p>badane pod kątem wyłonienia specjalizacji kilka lat temu. Wówczas zabrakło tzw. masy krytycznej. Z drugiej strony zdaniem niektórych rozmówców panelu ekspertów, kierunkiem zmian powinno być łączenie i zmniejszanie liczby dotychczasowych specjalizacji. [panel ekspertów]</p> <ul style="list-style-type: none"> Niezależnie od tego rekomenduje się przeprowadzenie dalszego procesu zgodnie z zapisami RIS3 WZ w zakresie wyłaniania nowych inteligentnych specjalizacji. Jednocześnie jest to planowane przedsięwzięcie w ramach aktualizacji systemu specjalizacji. [panel ekspertów] 	gospodarczej regionu.		<p>roboczych.</p> <ul style="list-style-type: none"> Należy zwrócić uwagę na aspekt zachowania tzw. masy krytycznej przy rozpatrywaniu nowych specjalizacji. Uzasadnionym może być analiza połączenia turystyki i technologii medycznych (np. pod kątem rozwoju turystyki zdrowotnej i uzdrowiskowej). Projektując system wsparcia warto uwzględnić tzw. perełki – przedsiębiorstwa, które z uwagi na swoją specyfikę i niszowość nie wpisują się w żadną ze specjalizacji, a jednocześnie przy odpowiednio ukierunkowanym wsparciu mogłyby przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. 					

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 2. Wnioski i rekomendacje – Wpływ regionalnych inteligentnych specjalizacji

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
7.	<ul style="list-style-type: none"> Występowanie luki informacyjnej w zakresie KET. Dotyczy to braku szczegółowej wiedzy w zakresie poziomu rozwoju poszczególnych KET w regionie oraz ich powiązań z dotychczasowymi specjalizacjami. Obecny raport nawiązuje do tego zagadnienia w sposób syntetyczny, natomiast znaczenie KET powinno zostać pogłębione. [str. 36-37] 	<p>Zminimalizowanie luki informacyjnej w zakresie KET poprzez określenie najbardziej obiecujących powiązań pomiędzy poszczególnymi inteligentnymi specjalizacjami WZ i KET i wypracowanie rekomendacji w zakresie wsparcia tych obszarów.</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie sektora przedsiębiorstw i jednostek naukowych działających w obszarze KET w województwie zachodniopomorskim, szczególnie na styku inteligentnych specjalizacji. 	UMWZ	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie badań pogłębiających problematykę KET w województwie zachodniopomorskim. Zakres badania dotyczy powinien powiązań pomiędzy inteligentnymi specjalizacjami WZ a KET. Celem badań byłaby identyfikacja i opis najbardziej obiecujących powiązań pomiędzy poszczególnymi inteligentnymi specjalizacjami i KET oraz wypracowanie rekomendacji w zakresie wsparcia tych obszarów. Przeprowadzenie analizy możliwości wykorzystania kryteriów premiujących większe powiązania KET z IS w projektach interdyscyplinarnych. 	sektorowa	IV kwartał 2020 – I kwartał 2021	Innowacyjność oraz badania i rozwój Technologie KET	RPO WZ 2014-2020	UMWZ

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Wnioski i rekomendacje – internacjonalizacja

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
8.	<ul style="list-style-type: none"> Przedsiębiorcy posiadający niewielkie doświadczenie w internacjonalizacji często nie mają wiedzy, w jaki sposób optymalnie dobrać targi branżowe do swoich potrzeb. Dostępne repozytoria imprez targowych dla poszczególnych branż są stosunkowo obszerne, gdy tymczasem dla części branż kluczowe są 2-3 imprezy targowe. Udział w nich może istotnie zwiększyć szanse na internacjonalizację działalności. Problem można rozwiązać, poprzez stworzenie niewielkiej bazy sugerowanych i wartych zainteresowania wydarzeń, w których udział mógłby przynieść duże korzyści podmiotom prowadzącym działalność w ramach specjalizacji. [str. 168, pogłębione wywiady indywidualne] Część z firm nie jest w stanie wyprodukować 	Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie zainteresowania zachodniopomorskich przedsiębiorstw i ich konsorcjów / partnerstw udziałem w zagranicznych targach branżowych, które będą pod zweryfikowanie ich jakości i zgodności z specjalizacjami. Oczekiwane efekty: <ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie zjawiska tzw. turystyki targowej, w którym czasami targi dobierane są nie pod kątem ich jakości i przydatności, a raczej lokalizacji. Zwiększenie zainteresowania przedsiębiorstw udziałem w targach międzynarodowych. Zwiększenie efektywności udziału 	Samorząd województwa CIG IZ RPO WZ	<ul style="list-style-type: none"> Programowanie nowego RPO w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 oraz przygotowanie odpowiedniego działania (być może na podstawie dotychczasowego działania 1.15 w RPO WZ 2014-2020). Wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń przedsiębiorstw związanych z uczestnictwem w targach w ramach dofinansowanych przedsięwzięć. Stworzenie bazy targów o kluczowym znaczeniu z punktu widzenia poszczególnych regionalnych inteligentnych specjalizacji, Zachęcenie przedsiębiorstw do aktywnego 	Programowa operacyjna	IV kwartał 2020 – I kwartał 2021	Informacja i promocja Przedsiębiorczość Wsparcie eksportu Wsparcie internacjonalizacji Wsparcie klastrów	RPO WZ 2014-2020 RPO WZ 2021-2027	UMWZ

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
	odpowiednio dużego wolumenu towarów, by skutecznie zainteresować swoją ofertą kontrahentów z zagranicy. Rozwiązaniem może być sieciowanie przedsiębiorstw i ich wspólna oferta skierowana na rynki zagraniczne. Jednocześnie powiązania między przedsiębiorstwami są najważniejszym czynnikiem procesu umiędzynarodowienia przedsiębiorstw ³ i mogą istotnie wpływać na przyspieszenie procesów internacjonalizacji ⁴ . [pogłębione wywiady indywidualne]	w targach.		uczestnictwa w organizacjach branżowych (nie tylko regionalnych, ale także krajowych i międzynarodowych), które mogą być rzetelnym źródłem wiedzy nt. imprez targowych. <ul style="list-style-type: none"> Kryteria wyboru projektów powinny dopuszczać możliwość składania wniosków przez konsorcja partnerów i klastry, wykorzystując doświadczenia z wdrażania m.in. dotychczasowego działania 1.15 w ramach RPO WZ 2014-2020. Wprowadzenie programu bonusowego, gdzie jednostki 					

³ Np. K. Wach, Europeizacja małych i średnich przedsiębiorstw: rozwój przez umiędzynarodowienie, PWN, Warszawa 2012, N. Daszkiewicz, K. Wach, Małe i średnie przedsiębiorstwa na rynkach międzynarodowych, Wydawnictwo UeK, Kraków 2013.

⁴ S. Hollensen, Global Marketing: A Decision-Oriented Approach, wyd. IV, Pearson Education, Harlow, s. 72, 2007 za: K. Wach, Europeizacja..., op.cit., s. 109.

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
				<p>wspomagające oraz partnerzy gospodarczy, którzy realnie doprowadzą do takiej współpracy zarówno B+R i biznesowej (efekt w postaci potwierdzonego efektywnego kontaktu tzn. rozpoczęcie współpracy B+R lub rozpoczęcie eksportu towarów/usług) otrzymają określone dofinansowanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozważenie kierowania wsparcia do firm handlowych (nieprodukcyjnych), które czasami w sposób bardziej efektywny mogą docierać do odbiorców na rynkach międzynarodowych. 					
9.	<ul style="list-style-type: none"> W przypadku innowacyjnych i unikalnych produktów/technologii 	<p>Stworzenie systemu wsparcia przedsiębiorstw start-up rozwijających</p>	IZ RPO WZ	<ul style="list-style-type: none"> Odpowiednie programowanie nowego RPO w perspektywie 	programowa operacyjna	IV kwartał 2020 – I kwartał 2021	Przedsiębiorczość Wsparcie internacjonalizacji	RPO WZ 2014-2020 RPO WZ 2021-2027	UMWZ

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
	<p>bezpośrednie innowacyjne produkty wprowadzenie ich na (lub technologie) oraz globalne rynki może posiadających ambicje, warunkować powodzenie aby oferować je od razu lub porażkę rynkową. na arenie Jednocześnie szereg międzynarodowej (w obecnie funkcjonujących niektórych niszowych instrumentów wsparcia sektorach, działania na wyklucza z możliwości arenie globalnej może uzyskania dofinansowania warunkować lub zwiększa młode przedsiębiorstwa prawdopodobieństwo bez potencjału osiągnięcia sukcesu i finansowego. [str. 169] dalszego rozwoju).</p> <p>Zdaniem rozmówców panelu, tego typu unikalnych i innowacyjnych przedsięwzięć nie będzie dużo w województwie (maks. 10). Należy ponadto pamiętać, że niektóre start-upy dość intensywnie korzystają z różnych narzędzi wsparcia (te same podmioty w różnych działaniach). [panel ekspertów]</p>	<p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie szans rynkowych dla przedsiębiorstw typu start-up w działalności na rynkach międzynarodowych. 		<p>finansowej UE na lata 2021-2027 poprzez przygotowanie działania wspierającego ekosystem start-upowy z możliwością finansowania przedsięwzięć na arenie międzynarodowej (także dla młodych podmiotów ze stosunkowo niewielkim doświadczeniem i historią rozwoju/historią finansową).</p> <ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie wsparcia dla ewentualnego operatora w tego typu działaniu. Wskazane może być szersze spojrzenie poprzez wsparcie różnych obszarów funkcjonowania całego ekosystemu start-upowego (współpraca 			Wsparcie start-upów		

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
				<p>jednostek naukowych, inkubatorów przedsiębiorczości, szkół średnich).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jedna z propozycji ekspertów uczestniczących w grupie delfickiej dotyczy promowania tego typu przedsięwzięć pod wspólnym hasłem, np. „Nasza marka regionalna”. • Z uwagi na dostępność tego typu narzędzi na poziomie krajowym, powinno się nawiązać współpracę z instytucjami je wdrażającymi, aby nie tworzyć konkurencyjnych rozwiązań a raczej zachować synergię z rozwiązaniami krajowymi. • Wykorzystanie najlepszych rozwiązań z innych regionów kraju (np. 					

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
Pomorski Broker Eksportowy).									
10.	<ul style="list-style-type: none"> Przedsiębiorstwa korzystające ze wsparcia na ryczałtowego rozliczenia organizację misji wydatków w ramach wyjazdowych napotykać projektów wsparcia na duże problemy związane internacjonalizacji. z obsługą pozyskanego wsparcia oraz odpowiednią dokumentacją kosztów (w sytuacji, gdy rozliczenie odbywa się na podstawie dokumentów księgowych), zwłaszcza w sytuacji organizacji misji na rynki egzotyczne. Dokumenty potwierdzające ponoszone koszty nie zawsze spełniają warunki dowodów księgowych zgodnie z Ustawą o rachunkowości. [str. 168] 	<p>Umożliwienie ryczałtowego rozliczenia wydatków w ramach projektów wsparcia internacjonalizacji.</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie obciążeń administracyjnych po stronie przedsiębiorstw związanych z rozliczaniem dotacji. Zwiększenie zainteresowania działaniami wsparcia po stronie przedsiębiorstw. Zmniejszenie obciążeń po stronie instytucji wdrażającej działania (zmniejszenie nakładów koniecznych na rozliczanie wniosków o płatność). 	IZ RPO WZ	<p>Wdrożenie odpowiednich zapisów w programowych dotyczących RPO WZ 2014-2020 oraz odpowiednie programowanie nowego RPO w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 wraz z przygotowaniem kryteriów wyboru projektów oraz metodologii ustalania kwot ryczałtowych (zwłaszcza kosztów udziału w targach i misjach wyjazdowych – diety, noclegi, przejazdy i dojazdy, inne koszty jak np. wizy, bagaż, przejazd drogami, odpłatne parkowanie).</p> <p>Rekomendacja w chwili obecnej już jest wdrażana. Metodyka wyliczania kosztów ryczałtowych została wysłana do</p>	programowa operacyjna	IV kwartał 2020 – I kwartał 2021	Przedsiębiorczość Wsparcie internacjonalizacji	RPO WZ 2014-2020 RPO WZ 2021-2027	UMWZ

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
				<p>administracji rządowej oraz do UMWZ i czeka na uwagi. Planowane konkursy mają uwzględniać podejście ryczałtowe. Wdrożeniu rekomendacji powinno towarzyszyć efektywna weryfikacja takiego wsparcia na etapie aplikacji i rozliczenia efektów wsparcia.</p>					

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4. Wnioski i rekomendacje – powiązania pomiędzy RPO WZ 2014-2020 a RIS3 WZ

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
11.	<ul style="list-style-type: none"> Nie wszystkie z celów operacyjnych przewidzianych regionalną strategią innowacji mają swoje pokrycie w działaniach realizowanych w ramach spójności między RPO WZ 2014-2020. Należy zwrócić uwagę na finansowej UE na lata 2021-2027. <p>ramach celów RPO WZ celów operacyjnych RIS3 związanych z szeroko rozumianą popularyzacją nauki oraz inicjowaniem powiązań pomiędzy instytucjami badawczo-naukowymi z innych regionów Polski i UE. [str. 184]</p>	<p>Weryfikacja Regionalnej Strategii Inteligentnych Specjalizacji Województwa Zachodniopomorskiego 2020+ celem zapewnienia większej spójności między RIS3 a nowymi programami operacyjnym w perspektywie na lata 2021-2027.</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie możliwości oddziaływania na potencjał innowacyjny województwa zachodniopomorskiego za pośrednictwem interwencji realizowanej w programach operacyjnych dostępnych w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 	UMWZ	<ul style="list-style-type: none"> Dokonanie przeglądu procesu wdrażania Regionalnej Strategii Rozwoju Inteligentnych Specjalizacji Województwa Zachodniopomorskiego 2020+ pod kątem osiągnięcia spójności celów i działań z założeniami RPO WZ. Weryfikacja dostępności innych źródeł finansowania działań na rzecz rozwoju innowacyjności zachodniopomorskich przedsiębiorstw w przypadku braku możliwości uwzględnienia celów RIS3 w RPO w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 	programowa operacyjna	IV kwartał 2020	Rozwój regionalny i lokalny	RPO WZ 2014-2020 RPO WZ 2021-2027	UMWZ

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Wnioski i rekomendacje – Efekty realizacji strategii na rzecz inteligentnych specjalizacji

Lp.	Wniosek (<i>Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?</i>)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (<i>Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?</i>)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			<i>(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)</i>						
12.	<ul style="list-style-type: none"> Większość respondentów badania wskazuje na braki w zakresie odpowiednich kadr, a jednocześnie wskaźniki określone w RPO w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy osiągnięte są na bardzo wysokim poziomie. W obecnej sytuacji gospodarczej, premiowanie tworzenia miejsc pracy nie ma wpływu na wzrost konkurencyjny przedsiębiorstw. Dodatkowo, wprowadzane innowacje, np. procesy automatyzacji, mogą prowadzić do redukcji stanowisk niskowykwalifikowanych. Ponadto większy wpływ mają miejsca pracy wysokiej jakości/bardziej specjalistyczne. [str. 204 - 206] 	<p>Kryteria wyboru projektów powinny premiować tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach. Zaleca się rozróżnienie wskaźników w zakresie tworzenia miejsc pracy i tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy oraz zastąpienie częściowo wskaźnika tworzenia miejsc pracy przez wskaźnik wysokiej jakości miejsc pracy.</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie innowacyjności zgłaszanych projektów zwłaszcza w obszarze działania RIS Zniwelowanie luki kadrowej w zakresie wykwalifikowanego personelu poprzez stworzenie lepszych warunków do pracy na terenie województwa zachodniopomorskiego i zahamowanie odpływu pracowników 	UMWZ	<ul style="list-style-type: none"> Dodanie w systemie wyboru projektów kryteriów premiujących tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w działaniach związanych z wprowadzaniem innowacji w przedsiębiorstwach. Wprowadzenie do systemu monitorowania wskaźników dotyczących tworzenia wysokiej jakości (np. wysokopłatnych, powyżej średniej krajowej) miejsc pracy. W projektach B+R oraz w działaniach służących wprowadzaniu innowacji rekomenduje się zrezygnowanie z monitorowania wskaźnika „Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach” na rzecz wskaźnika dotyczącego miejsc pracy wysokiej jakości. 	programowa	I kwartał 2021	Innowacyjność oraz badania i rozwój	RPO WZ 2021-2027	UMWZ
13.	<ul style="list-style-type: none"> Jedną z przyczyn braku podejmowania współpracy przez przedsiębiorców i jednostki naukowe w 	<p>Zmniejszenie / dywersyfikacja ryzyka (w tym ryzyka zwrotu dofinansowania) dla przedsiębiorców w zakresie realizacji projektów B+R.</p>	UMWZ	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie mechanizmu etapowego wdrażania projektów B+R z możliwością rozwiązania umowy lub zmiany zakresu 	programowa – operacyjna	IV kwartał 2020	Innowacyjność oraz badania i rozwój	RPO WZ 2014-2020 RPO WZ 2021-2027	UMWZ

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
	<p>ramach projektów oraz niewielkiej aktywności przedsiębiorców w zakresie badań B+R jest wysokie ryzyko niepowodzenia badań lub osiągnięcia rezultatów innych niż oczekiwano. Dofinansowanie w ramach dotacji nie niweluje tego ryzyka, gdyż brak osiągnięcia rezultatów może spowodować konieczność zwrotu dofinansowania z uwagi na nieosiągnięcie wskaźników. Przedstawiciele IOB i JN wskazywali ten obszar ryzyka, jako jedną z przyczyn niepodejmowania przez przedsiębiorców działalności B+R o znacznym ryzyku, koncentrując się na przedsięwzięciach prostych i dających dużą gwarancję powodzenia, a tym samym o niskim stopniu innowacyjności. [str. 203 - 206]</p>	<p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększony efekt mnożnikowy dzięki zwiększeniu liczby projektów i ich zakres w stosunku do projektów finansowanych wyłącznie środkami własnymi / dłużnymi • Zwiększenie ilości projektów wysoce innowacyjnych • Zwiększone zaangażowanie przedsiębiorców w innowacyjne projekty obciążone znacznym ryzykiem, ale jednocześnie wysoką premią w przypadku powodzenia przedsięwzięcia 		<p>projektu (bez konsekwencji) w przypadku innych niż oczekiwano rezultatów prac B+R</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umożliwienie realizowania usług badawczych nie tylko przez jednostki naukowe, ale przez naukowców jako osoby fizyczne. 					
14.	• Badania wskazują, że	Zwiększenie innowacyjności	UMWZ	• W zakresie typu projektów	programowa –	IV kwartał	Innowacyjność	RPO WZ 2014-	UMWZ

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
	<p>wciąż duży odsetek projektów B+R poprzez realizację przedsiębiorców (nawet działań kompleksowych, działających w ramach poprzedzonych komponentem inteligentnej doradczym oraz poprawa specjalizacji) nie warunków do prowadzenia działalności dialogu przez przedsiębiorstwa i B+R i nie szuka jednostki naukowej w celu innowacyjnych stworzenia odpowiednich rozwiązań, dających rozwiązań szytych na miarę. przewagę konkurencyjną. Kwestia jest o tyle istotna, że duża część przedsiębiorców buduje swoją przewagę konkurencyjną na cenie. Przewaga ta ulega jednak zniwelowaniu w ostatnim czasie. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest niska świadomość przedsiębiorców (części) w zakresie potrzeby wdrażania B+R oraz brak pomysłów na innowacje. Konieczne są działania typu doradztwo / audyt potencjału przedsiębiorcy do zastosowania innowacji, aby zwiększyć podaż projektów B+R. Potrzeba szczególnie istotna w branżach, gdzie występuje dosyć duże</p>	<p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie ilości małych projektów B+R • Zwiększenie potencjału IOB • Zwiększone zaangażowanie JN w budowaniu innowacyjności przedsiębiorstw z sektora MŚP 		<p>małych B+R, wprowadzenie kompleksowych programów polegających na etapie doradczym, służącym identyfikacji potencjału przedsiębiorstwa do realizacji projektu B+R. Taki mechanizm może być stosowany poprzez projekty etapowe lub poszerzenie oferty IOB o ofertę doradztwa / audytu potencjału z jednoczesnym wprowadzeniem kryteriów dostępu lub premiujących projektodawców, którzy skorzystają z doradztwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie otwartego charakteru konkursów w określonym oknie projektowym, co umożliwiłoby dopracowanie założeń projektów i przygotowanie aplikacji projektowej. • Wdrożenie systemowego rozwiązania mającego na celu identyfikację firm o potencjalnie innowacyjnym, proaktywne dotarcie do nich z ofertą doradczą obejmującą przygotowanie i realizację działań innowacyjnych, objęcie ich systematycznym wsparciem 	operacyjna / strategiczna	2020	ć oraz badania i rozwój	2020 RPO WZ 2021-2027	

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
			(Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)						
	rozdrobnienie podmiotów i tym samym mniejszy potencjał do wdrażania innowacji tj. Produkty drzewno-meblarskie, Nowoczesne przetwórstwo rolno-spożywcze, Produkty oparte na technologiach informacyjnych. [str. 207 – 215]			doradców ds. innowacji, prowadzącym do działalności innowacyjnej, realizacji projektów B+R+I o wyższej jakości i użyteczności z perspektywy rozwoju konkurencyjności przedsiębiorstw.					
15.	<ul style="list-style-type: none"> Problemem podkreślanym przez wszystkie badane grupy są trudności we współpracy z jednostkami naukowymi, której przyczyną to m.in. niskie kompetencje na uczelniach w zakresie specjalizacji branżowej (m.in. specjalizacja zaawansowane wyroby metalowe) oraz niewystarczające otwarcie jednostek naukowych na współpracę z małymi przedsiębiorcami. [str. 203 – 204] 	<p>Rekomenduje się zwiększenie potencjału uczelni w zakresie wzmocnienia zaawansowanej infrastruktury i potencjału kadr z wprowadzeniem mechanizmów stymulujących i inicjujących współpracę z małymi przedsiębiorcami.</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększona współpraca między MŚP i JN Zwiększona podaż projektów B+R (zwłaszcza małych) 	UMWZ	<ul style="list-style-type: none"> Premiowanie w ramach projektów wzmacniających potencjał uczelni wyższych projektów specjalistycznych w zakresie inteligentnych specjalizacji oraz rozważenie konieczności realizacji projektów kompleksowych tj. wymuszających współpracę z małymi przedsiębiorcami lub zawierającymi obligatoryjnie komponent bonów na innowację dla małych przedsiębiorców. Rozwiązanie może przyjąć formę: <ul style="list-style-type: none"> - kryterium dostępu tylko dla uczelni, które zobowiążą się do współpracy z MŚP - lub obowiązkowy komponent doradczy w projekcie dla MSP, jako uzupełniające działanie do 	programowa – operacyjna	IV kwartał 2020	Innowacyjność oraz badania i rozwój	RPO WZ 2014-2020 RPO WZ 2021-2028	UMWZ

Lp.	Wniosek (Jaka jest natura problemu, który należy rozwiązać?)	Rekomendacja / oczekiwane efekty (Gdzie chcemy dotrzeć? Co się zmieni w zakładanym czasie działania?)	Adresat (Co musi się wydarzyć, aby nastąpiła zmiana? Kto i jakie działania musi podjąć?)	Sposób wdrożenia	Klasa rekomendacji	Termin wdrożenia	Obszar tematyczny	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie
				<p>działań w zakresie wzmocnienia potencjału uczelni</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alternatywnym rozwiązaniem może być współpraca pomiędzy przedsiębiorcami a indywidualnymi naukowcami 					